

Početna stranica>Zakonodavstvo i sudska praksa>Nacionalno zakonodavstvo

Vnitrostátní právní předpisy

Maďarska

Tato stránka poskytuje informace o právním systému v Maďarsku.

Prameny práva**I. Hierarchie právních předpisů****1. Základní zákon**

Na vrcholu hierarchie právních předpisů Maďarska stojí **základní zákon Maďarska** (vyhlášený dne 25. dubna 2011) a každý jiný zákon s ním musí být v souladu. Základní zákon schválil **maďarský parlament** (také známý jako Národní shromáždění) a jeho **změna** vyžaduje **dvoutřetinovou většinu hlasů všech členů parlamentu** (čl. 5 odst. 2 základního zákona).

Základní zákon a jeho přechodná ustanovení (přechodná ustanovení základního zákona Maďarska vyhlášená dne 31. prosince 2011) vstoupily v platnost **dne 1. ledna 2012**.

Základní zákon Maďarska se skládá ze **šesti oddílů**: preambule nazvané **Národní vyznání** a oddílů s názvy **Základy** (články A až U), **Svoboda a odpovědnost** (články I až XXXI), **Stát** (články 1 až 54), **Zvláštní právní řád a Závěrečná a různá ustanovení**.

Oddíl **Základy** obsahuje všeobecná ustanovení a definuje:

formu vlády,
základní zásady fungování státu,
přenos některých pravomocí na Evropskou unii,
maďarské centrální a regionální správní subjekty,
klíčová ustanovení ohledně maďarského občanství a způsobů jeho získání,
úřední jazyk, státní znak, vlajku, národní hymnu, státní svátky a oficiální měnu Maďarska,
postavení základního zákona v maďarském právním systému, tj. základní zákon je základem maďarského právního systému,
postup přijímání a změn základního zákona,
typy maďarských právních předpisů,
několik základních zásad, mimo jiné:
zákaz násilného převzetí a výkonu moci,
odpovědnost za osud Maďarů žijících za hranicemi Maďarska,
spolupráci při vytváření evropské jednoty,
ochranu instituce manželství,
zajištění podmínek pro spravedlivou hospodářskou soutěž,
zásadu vyváženého, transparentního a udržitelného rozpočtového řízení,
povinnost chránit a zachovávat přírodní zdroje,
povinnost vytvářet a udržovat mír a bezpečnost a usilovat o spolupráci se všemi národy a zeměmi na světě k dosažení udržitelného rozvoje lidského společenství.

V oddíle **Svoboda a odpovědnost** jsou stanovena základní práva a povinnosti. **Jako základní se uznávají (mimo jiné) tato práva:**

právo na život a lidskou důstojnost,
zákaz mučení, nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu, otroctví nebo nevolnictví a obchodu s lidmi,
zákaz všech postupů, jejichž cílem je eugenika, jakékoli využívání lidského těla nebo jeho částí k finančnímu zisku a klonování lidských bytostí,
právo na svobodu a osobní bezpečnost a ustanovení zajišťující, aby nebyl nikdo svobody zbaven,
právo na svobodu pohybu a svobodný výběr bydliště,
právo na soukromý a rodinný život,
právo na ochranu osobních údajů a přístup k údajům veřejného zájmu,
právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání,
právo na pokojné shromažďování,
právo na svobodu projevu,
právo na vzdělání a kulturu,
právo na svobodný výběr zaměstnání, povolání a podnikatelské činnosti,
právo na vlastnictví,
zákaz vyhoštění maďarských občanů z území Maďarska,
právo na azyl,
rovnost před zákonem,
nediskriminace,
zákaz dětské práce,
právo na zdravé životní prostředí,
právo volit a být volen ve volbách do maďarského parlamentu, místních zastupitelstev a Evropského parlamentu,
právo na nestrannou, spravedlivou a v rozumných lhůtách provedenou správu svých záležitostí ze strany veřejných orgánů,
právo každého maďarského občana na ochranu, kterou mu Maďarsko poskytuje při jeho pobytu v zahraničí,
základní zákon rovněž definuje práva národnostních menšin a základní práva osob, které jsou předmětem trestního řízení.

Maďarsko v souladu se základním zákonem usiluje mimo jiné o to, aby:

poskytovalo sociální zabezpečení všem svým občanům,
poskytovalo každé osobě slušné bydlení a přístup k veřejným službám.

Základní zákon stanoví rovněž různé **povinnosti**, zejména:

povinnost přispívat k uspokojení společných potřeb (sdílení veřejného břemene) a

povinnost občanů Maďarska bránit svou zemi.

Oddíl základního zákona s názvem **Stát** obsahuje nejzákladnější pravidla, která se vztahují na veřejné činitele a nejdůležitější státní instituce, a stanoví právní postavení a úkoly:

parlamentu,

prezidenta republiky,

vlády,

nezávislých regulačních subjektů,

Ústavního soudu,

soudů a státních zastupitelství,

komisaře pro základní práva,

místních samospráv,

Maďarské národní banky,

Státního kontrolního úřadu,

maďarských ozbrojených sil,

policie a národních bezpečnostních složek,

národního referenda.

Oddíl základního zákona s názvem **Zvláštní právní řád** stanoví pravidla pro stav vnitrostátní krize, výjimečný stav, stav preventivní obrany, nečekané útoky a stav mimořádného ohrožení.

2. Zákon parlamentu

V Maďarsku zákony přijímá **parlament**. Základní zákon vyžaduje, aby byla **pravidla upravující základní práva a povinnosti** stanovena v zákonech. Zákony parlamentu se přijímají **prostou většinou hlasů** (více než polovina hlasů přítomných členů parlamentu). To neplatí pro tzv. **základní právní předpisy** definované v základním zákonu; k jejich přijetí a změnám je potřeba **dvoutřetinová** většina hlasů **přítomných** členů parlamentu.

Podle základního zákona se základní právní předpisy týkají například občanství, církví, práv národnostních menšin žijících v Maďarsku, právního postavení a odměn členů parlamentu a prezidenta republiky, Ústavního soudu, místních samospráv, podrobných pravidel pro použití státního znaku a vlajky a ustanovení o státních symbolech.

Podle základního zákona je ke zmocnění uznat závaznost zakládajících a pozměňujících smluv Evropské unie, vyhlásit válečný stav, uzavřít mír a vyhlásit zvláštní právní řád nutná dvoutřetinová většina hlasů všech členů parlamentu.

Před přijetím zákona XXXI z roku 1989, o změně ústavy, byla Prezidentská rada Maďarska oprávněna vydávat vyhlášky. Z hlediska hierarchie právních předpisů se stále platné vyhlášky považují za právní předpisy na úrovni zákonů.

3. Vyhlášky

Základní zákon rozlišuje vyhlášky vlády, vyhlášky předsedy vlády, ministerské vyhlášky, vyhlášky guvernéra Maďarské národní banky, vyhlášky vedoucích nezávislých regulačních subjektů a vyhlášky místní samosprávy. Ve stavu vnitrostátní krize vyhlášky vydává rovněž Národní bezpečnostní rada a ve výjimečném stavu prezident republiky.

3.1 Vyhlášky vlády

Pravomoc **vlády** vydávat **vyhlášky** může být **primární nebo založená na pravomocích, které jí byly svěřeny zákony**. Primární pravomoci jsou stanoveny v čl. 15 odst. 3 základního zákona, který uvádí, že vláda může vydávat vyhlášky v oblasti své pravomoci v jakékoli záležitosti, jež není upravena zákonem. Žádná vyhláška vlády nesmí být v rozporu se zákonem. To neomezuje pravomoci parlamentu, který se může zabývat kteroukoli oblastí právních předpisů v rámci svých pravomocí.

Podle základního zákona a zákona CXXX z roku 2010 o zákonodárné moci může vláda, také na základě zvláštního zákonného zmocnění, přijímat vyhlášky k provádění zákonů. Podle čl. 5 odst. 1 zákona CXXX z roku 2010 musí zmocnění přijímat prováděcí předpisy specifikovat zmocněný orgán, předmět a rozsah působnosti zmocnění. Zmocněný orgán nesmí zákonodárnou moc převést na další osobu.

3.2 Vyhlášky předsedy vlády

Podle základního zákona smí vyhlášky vydávat rovněž předseda vlády, např. vyhláškou jmenovat místopředsedu vlády jednoho z ministrů. Vyhlášky předsedy vlády stojí v hierarchii právních předpisů na stejné úrovni jako ministerské vyhlášky.

3.3 Ministerské vyhlášky

V hierarchii právních předpisů stojí **ministerské vyhlášky** níže než vyhlášky vlády. Podle základního zákona přijímají ministři, samostatně nebo společně s jiným ministrem, **na základě** zákona nebo vládní vyhlášky (vydané v rámci původní zákonodárné pravomoci) vyhlášky, které nesmí být v rozporu se zákonem, vládní vyhláškou nebo vyhláškou guvernéra Maďarské národní banky.

3.4 Vyhlášky guvernéra Maďarské národní banky

V rámci svých pravomocí stanovených v základním právním předpise smí guvernér Maďarské národní banky vydávat **prostřednictvím zákonného zmocnění vyhlášky**, které nejsou v rozporu se zákonem.

3.5. Vyhlášky vedoucích nezávislých regulačních subjektů

Podle čl. 23 odst. 4 základního zákona a v souladu s pravomocemi stanovenými základním právním předpisem vydávají vedoucí nezávislých regulačních subjektů prostřednictvím zákonného zmocnění vyhlášky, které nesmí být v rozporu se zákonem, vládní vyhláškou, vyhláškou předsedy vlády, ministerskou vyhláškou nebo vyhláškou guvernéra Maďarské národní banky.

3.6. Vyhlášky orgánů místní samosprávy

Podle čl. 32 odst. 2 základního zákona a v souladu se svými pravomocemi mohou orgány místní samosprávy přijímat místní vyhlášky, jež upravují místní veřejné záležitosti, které nejsou upraveny zákonem nebo zmocněním zákona. Vyhlášky místní samosprávy nesmí být v rozporu s jinými právními předpisy. Podrobná pravidla pro přijímání vyhlášek zastupitelskými orgány místní samosprávy stanoví zákon CLXXXIX z roku 2011 o maďarských místních samosprávách.

4. Mezinárodní dohody a základní zásady mezinárodního práva

Maďarská vláda může uzavírat **mezinárodní dohody** s jinými státy nebo vládami jiných států. V Maďarsku je vztah mezi mezinárodními dohodami a domácím právem založen na dualistickém systému, což znamená, že mezinárodní dohody se stávají **součástí domácího práva** jejich **vyhlášením** ve sbírce právních předpisů.

Zásady mezinárodního práva

Podle čl. Q odst. 3 základního zákona přijímá Maďarsko obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva. Mezinárodní obyčejové právo a obecné zásady mezinárodního práva se stávají součástí vnitrostátního práva bez nutnosti transformace.

II. Nelegislativní prameny práva

1. Právní nástroje státní správy

Maďarský právní systém zahrnuje právní nástroje státní správy, které nejsou právními předpisy, ačkoli obsahují normativní ustanovení. Zákon o moci zákonodárné (zákon CXXX z roku 2010) definuje dva druhy právních nástrojů státní správy: normativní rozhodnutí a normativní nařízení. Jedná se o pravidla chování, která nejsou obecně závazná, tzn. nejsou závazná pro všechny. Jedná se pouze o interní ustanovení, organizační a provozní pravidla týkající se výhradně vydávajícího subjektu nebo podřízených subjektů či osob. Normativní rozhodnutí a nařízení nemohou stanovit práva a povinnosti občanů. Právní nástroje státní správy nesmí být v rozporu s jinými právními předpisy a nesmí opakovat již existující právní ustanovení.

Podle dříve platného zákona o moci zákonodárné (zákon XI z roku 1987) se za prameny práva, jež nejsou právními předpisy, považovala rovněž **statistická sdělení a právní pokyny** (známé jako jiné řídicí právní nástroje). Nový zákon o moci zákonodárné již tyto akty neuvádí. Avšak přestože byly právní pokyny zrušeny vstupem nového zákona v platnost (dne 1. ledna 2011), statistické nástroje vydané před tímto datem zůstávají nadále v platnosti, dokud nebudou zrušeny. (Statistická sdělení vydává předseda Ústředního statistického úřadu a obsahují právně závazná ustanovení, která sestávají výlučně ze statistických termínů, metod, klasifikací, seznamů a údajů.)

1.1 Normativní rozhodnutí

Prostřednictvím normativních rozhodnutí může parlament, vláda a jiný subjekt ústřední správy, Ústavní soud a Rozpočtová rada stanovit své vlastní organizační a provozní záležitosti, činnosti a akční programy.

Zastupitelské orgány místní samosprávy si prostřednictvím normativních rozhodnutí mohou rovněž stanovit své činnosti a činnosti subjektů, které jim podléhají, jakož i akční programy a organizační a provozní záležitosti týkající se subjektů, jež jim podléhají. Podobně si mohou také zastupitelské orgány národních samospráv prostřednictvím normativních rozhodnutí stanovit své organizační a provozní záležitosti, činnosti a akční programy a totéž pro subjekty, jež jim podléhají.

1.2. Normativní nařízení

V oblasti své působnosti a v souladu s právními předpisy mohou prezident republiky, předseda vlády, vedoucí subjektů ústřední správy (s výjimkou vlády), předseda Národního soudního úřadu, nejvyšší státní zástupce, komisař pro základní práva, guvernér Maďarské národní banky, předseda Státního kontrolního úřadu, primátoři či vedoucí krajských úřadů, starostové a obecní zastupitelé prostřednictvím normativních nařízení stanovit organizační a provozní záležitosti a činnosti subjektů, které řídí, spravují nebo jež jim podléhají.

Kromě toho může parlament, prezident republiky, Ústavní soud, komisař pro základní práva, nezávislé regulační subjekty, úřad předsedy vlády a vedoucí ministerské kanceláře vydávat normativní nařízení, jež jsou závazná pro zaměstnance příslušného úřadu.

2. Rozhodnutí Ústavního soudu

Rozhodnutí Ústavního soudu hrají v maďarském právním řádu významnou úlohu.

Podle zákona CLI z roku 2011 o Ústavním soudu má Ústavní soud tyto **úkoly**:

následný přezkum souladu právních předpisů se základním zákonem (postup následného přezkumu),

předběžný přezkum souladu právních aktů, které byly přijaty, ale dosud nebyly vyhlášeny, a některých ustanovení mezinárodních smluv se základním zákonem,

individuální přezkum na žádost soudce: pokud má soudce při projednávání určité věci použít právní předpis, o němž se domnívá, že je protiústavní, nebo o němž se Ústavní soud usnesl, že je protiústavní, pozastaví řízení a požádá Ústavní soud, aby právní předpis nebo právní ustanovení uznal za protiústavní a zakázal používání takového protiústavního předpisu,

vydává rozhodnutí ve věci ústavních stížností na základě porušení práv zaručených základním zákonem: osoba či organizace, jíž se konkrétní případ týká, může podat ústavní stížnost, pokud je provedením protiústavního právního předpisu během soudního řízení o dané věci porušeno její právo zaručené základním zákonem a pokud vyčerpala veškeré opravné prostředky nebo nemá právo na odvolání,

přezkum právních předpisů, zda nejsou v rozporu s mezinárodními dohodami,

ukončení legislativních opomenutí zákonodárce, jež jsou v rozporu se základním zákonem,

řešení některých kompetenčních sporů mezi státními orgány nebo mezi místními samosprávami a jinými státními orgány,

výklad ustanovení základního zákona,

nejrůznější řízení spadající do jeho pravomoci podle ustanovení zákona.

Ústavní soud svá rozhodnutí podrobně odůvodňuje. Proti rozhodnutím Ústavního soudu není odvolání a tato rozhodnutí jsou pro všechny závazná.

3. Soudní judikatura

Aby maďarský Nejvyšší soud, tzv. **Kúria** (do 1. ledna 2012 známý jako Nejvyšší soud) splnil svou povinnost zajišťovat jednotné uplatňování práva a poskytovat nižším soudům soudní pokyny, přijímá **rozhodnutí o jednotnosti** a vydává **zásadní rozhodnutí**.

Soudní řízení o jednotnosti lze zahájit, jestliže vývoj a jednotnost soudní praxe vyžaduje v zásadní otázce přijetí rozhodnutí o jednotnosti a jestliže se senát nejvyššího soudu hodlá odchýlit od rozhodnutí přijatého jiným senátem Kúriy. Rozhodnutí, které se týká jednotnosti práva, je pro soudy závazné.

Zásadní rozhodnutí vycházejí z praxe soudních senátů Kúriy a také podporují jednotné vynášení rozsudků.

Rozhodnutí vynesená k zajištění jednotnosti práva a zásadní rozhodnutí jsou zveřejňována v **Úředním věstníku Nejvyššího soudu**.

III. Rozsah působnosti právních předpisů

Zeměpisný rozsah působnosti právních předpisů se vztahuje na území Maďarska, avšak vyhlášky místní samosprávy se vztahují na správní oblast místní samosprávy. Osobní působnost právních předpisů se vztahuje na fyzické osoby, právnické osoby a organizace bez právní subjektivity na území Maďarska, maďarské občany mimo území Maďarska a v případech vyhlášek místní samosprávy na fyzické osoby, právnické osoby a organizace bez právní subjektivity ve správní oblasti místní samosprávy.

Zákon o moci zákonodárné zakazuje **zpětnou platnost** a stanoví, že právní předpis nesmí zakládat nebo zpříšňovat povinnosti, zrušit či omezovat práva nebo prohlásit jakékoli jednání za nezákonné pro období, které předchází jeho vstupu v platnost.

Právní předpis musí vždy stanovit datum **vstupu v platnost** tak, aby byl dostatek času na přípravu na jeho používání.

Právní předpis a jeho **prováděcí předpisy** musí vstoupit v platnost ve stejný okamžik. Právní předpis (nebo právní ustanovení) pozbývá platnosti, jestliže je zrušen nebo obsahuje-li pouze pozměňující ustanovení nebo ustanovení o zrušení na základě zákona o moci zákonodárné.

IV. Databáze právních předpisů

Maďarský úřední věstník se jmenuje **Magyar Közlöny**, je zveřejňován v elektronické podobě a texty v něm zveřejněné musí být považovány za autentické.

Maďarský úřední věstník obsahuje maďarské právní předpisy (s výjimkou vyhlášek místní samosprávy), včetně:

nařízení a rozhodnutí Ústavního soudu, která musí být zveřejňována v Úředním věstníku v souladu s právními předpisy nebo na základě rozhodnutí Ústavního soudu,

rozhodnutí parlamentu,
rozhodnutí Kúriy o jednotnosti,
stanovisek Výboru pro vnitrostátní volby,
příloh, včetně Sbírky rozhodnutí,
úředních zpráv.

Databáze vnitrostátních právních předpisů ([Nemzeti Jogszabálytár](#)) obsahuje veškeré právní předpisy (vyjma vyhlášek místní samosprávy) a právní nástroje státní správy platné ke dni vyhledávání. Právní předpisy jsou uvedeny v konsolidovaném znění spolu se změnami.

Tyto informace lze vyhledávat podle názvu a čísla a je možné vyhledávat i text.

Přístup do těchto databází je **zdarma** a nevztahují se na něj žádná omezení.

Související odkazy

[Autentický elektronický úřední věstník](#)

[Databáze vnitrostátních právních předpisů](#)

Poslední aktualizace: 17/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.